

Waar ik naar verlang

Serie: Waar het hart vol van is

2 januari 2022

Voorgangers: Henk Meeuws (overweging) en Jolly v.d. Velden

Welkom en mededelingen

Opening: Licht en klankschaal

Lied: Welkom

Dit is een huis waar de deur open staat,
waar zoekers en zieners, genood of gekomen,
hun harten verwarmen, van toekomst gaan dromen,
waar wat hen drijft tot herkenning gaat komen,
de vonk van de Geest in hun binnenste slaat.

Dit is een huis waar gemeenschap bestaat,
waar zangers en zeggers bijeen zijn gekomen
om uiting te geven aan waar zij van dromen,
waardoor een beweging ontstaat die gaat stromen,
die nooit meer, door niemand zich inperken laat.

Inleiding

Heb je net, hopelijk min of meer gelukkig, kerstmis gevierd (er kwam wel kindermoord achteraan, maar met het oude jaar ligt die al weer achter ons), kijk je verlangend uit naar de gaven van een paar wijzen... krijg je dit verwarrende thema voorgeschoteld: Waar het hart vol van is, wat in ons omgaat, waar ik naar verlang... Zalig Nieuwjaar!!!

Tja, waar verlang ik eigenlijk naar? "Iedereen verlangt naar geborgenheid, veiligheid, vrede, waarheid en om bemind te worden", zegt men. Maar is dat echt zo? Geldt dat bv ook voor Herodes, of voor de Grootinquisiteur, of voor hedendaagse fans van ophef en tribunalen? En vooral: geldt dat echt voor mij, voor jou, in het schemerige woud van ongewisheid waarin we onze levensweg zoeken?

In deze viering nemen we je mee op zoek naar goede dromen, naar wijs verlangen te midden van verdwazing; we speuren naar wat herkenning en verbinding biedt, roepen om wie een vonk in ons binnenste slaat, koersen op dat woord van een ziener die ons wijs maakt: "Onrustig is ons hart tot het rust vindt in U" ...

Met psalm 70 bidden we vol onrust en zingen vervolgens toch ook met vertrouwen:

Gebed

Strek uw handen naar mij. Zijt Gij god, kom mij helpen.

God zijt Gij, kom helpen jij, kom haastig mij helpen.

Ontzet mij, uit dit oerwoud, uit dit gevang, dit lege nu. Jij, kom haastig, mij helpen.

Die ons maakte uit niets, die ons kent en bevrijdt. Gij, kom haastig ons helpen.

Lied

Een schoot van ontferming is onze God.

Hij heeft ons gezocht en gezien zoals de opgaande zon aan de hemel.

Hij is ons verschenen toen wij in duisternis waren, in schaduw van dood.

Hij zal onze voeten richten op de weg van vrede.

Lezing 1: En nu? Wat nu nog te verlangen?

Hier volgen de woorden van Prediker,
zoon van David en koning in Jeruzalem

Ik zei tegen mezelf:

Kom laat ik proberen de genoegens van het leven te smaken
en te genieten van het goede.

Ik heb mezelf ondergedompeld in de vrolijkheid van de wijn
om te onderzoeken en ontdekken wat een mens het beste doen kan,
dat luttel aantal levensjaren dat hij doorbrengt onder de hemel.

Ook heb ik grootse dingen ondernomen.

Ik heb voor mijzelf paleizen gebouwd en wijngaarden geplant.

Ik heb tuinen en parken aangelegd
en daarin een keur van vruchtbomen geplant.

Ik heb waterbekkens gegraven om een bos met jonge bomen te bevoeien.

Ik heb slaven en slavinnen gekocht,
en ook hun kinderen werden slaven in mijn huis.

Ik bezat talrijke runderen, schapen en geiten, meer dan iedereen....

Ik heb goud en zilver opgestapeld...

Ik heb zangers en zangeressen aangesteld,
en het genot geproefd van vele, vele vrouwen.

Alles wat mijn ogen vroegen heb ik ze gegund,
elke vreugde die mijn hart verlangde heb ik het gegeven,
en ik genoot naar hartelust van al het goede dat ik had verworven.

Maar toen nam ik alles wat ik ondernomen had nog eens in ogenschouw,
alles wat mijn moeizaam gezwoeg mij opgeleverd had,
en ik zag in dat het allemaal maar lucht en najagen van de wind was.
Het had geen enkel nut onder de zon.

Zeker, ik zag wel in dat wijsheid nuttiger is dan dwaasheid,
zoals het licht nuttiger is dan de duisternis.

Een wijze ziet tenminste wat hij doet, terwijl een dwaas in het duister tast.

Maar ik weet ook dit: beiden treft hetzelfde lot.

Wat de dwaas treft, treft ook mezelf,
dus waarvoor ben ik eigenlijk zo uitermate wijs geweest?
Ook dat is enkel leegte.

Ik kreeg een afkeer van het leven.

Elke bezigheid onder de zon ging me tegenstaan,
want het is niet meer dan lucht en najagen van wind.

(Compilatie Hfst 2:1-17)

Lied

Wij waren kinderen toen het gebeurde;
'Laat ons gaan zien het woord dat daar geschied is',
riepen met vreemde stemmen onze vaders.
Wij moesten mee de diepe nacht, de kou in.

Geen vleugelslag. Na uren gaan een grot,
een huilend kind. Geroep: hij is het. Hij?
Hun leven lang bleef hij een sterk verhaal:
er zou groot licht geweest zijn, dat hen wenkte.

Stemmen van woorden: vrede. Een tijd later
die ster die langs de hemel voer, een stoet
van koningen en priesters die hem zochten:
'kind ons geboren, koning van de vrede'.

En het gekroonde beest. De kindermoord.
Tot op vandaag het bloed ten hemel schreiend.
En het gerucht dat hij zou zijn ontkomen,
dat hij zal komen, haastig, en wat dan?

Rusteloos zwervend, ongelukkig dromend
van wilde dieren die niet meer verscheuren
zijn zij gestorven zoals mensen sterven,
zonder te zien. Zij hadden zo gehoopt.

Lezing 2: Het verlangen van Karel Eykman (naar psalm 63)

Hete droge stad, de hitte trilt boven plakkerig asfalt.
Kale gebarsten muren, bandnetels op een opgebroken fabrieksterrein.

Met hart en ziel verlang ik dan vol heimwee naar de schaduw in dat koele parkje
Op het bankje naast de wilg bij die vijver – toen ik kind was.

Drukke mislukkende week, dreigende deadlines op het warrige werk.
Opgefokte besprekingen, de onrustige haastklus tegen sluitingstijd.

Met hart en ziel verlang ik dan vol heimwee naar het zingen met zijn allen
Van genade en onze hulp die in zijn Naam is – toen ik jong was.

Scheve schaats in mijn hoofd, ik schiet tekort en schiet voorbij aan wie mij lief zijn
Vastgeroeste egoïst, uit eigenbelang raak ik alleen maar meer alleen.

Met hart en ziel verlang ik dan een toekomst waarin ik een ander kan bereiken,
Waarin mijn God mij helpen kan van mensen te houden
en ik mens word.

Lied – Psalm 63 vrij

Naar jou sta ik op in de morgen
roep de uren, bidt het licht
strompel om water.

Naar jou dorst ik door de middag
lichaam ben ik, ziel smee ik
Met de schaduwen val ik.

Naar jou woel ik in de nacht –
slaap je? Raak mij aan
dat ik rust vind

en naar jou opsta in de morgen.

Overweging – Geschonken verlangen

Ik ken een man, midden 50. Zijn kindertijd was donker, vol onrust. Maar via een pleeggezin vond hij toch zijn weg omhoog in het leven. Met succes scholen en hogere studies doorlopen, maakt hij pijlsnel carrière in de financiële wereld. Vrouw getrouwd, groot huis gekocht, zes kinderen gemaakt, oldtimers verzameld, multimiljonair geworden. Maar dan vindt zijn vrouw haar kapper een stuk prettiger, ze verlaat hem. Alle kinderen gaan inmiddels hun eigen weg. Nu sukkelst hij in een halfhartige relatie. Hij verzucht: “Ik heb alles, en ik heb niks!”. Wat nu? Wat nu te verlangen? Rusteloos zwerfend is hij, ongelukkig dromend. En hij had zo gehoopt...

Onze verlangens kunnen ons blijkbaar lelijk parten spelen. En wat dan? Moeten we dan maar afzien van alle verlangen, ons zelf geheel onthecht loslaten in het Niets, zoals een bepaalde verlichtingswijsheid ons aanraadt? In Psalm 112 wordt een andere weg gewezen:

Ja inderdaad, je zou gelukkig willen zijn: stevig, vrolijk, rechttop, goed werk,
goed wonen, wat geld, aardig gevonden worden, lief
je grote liefde vinden, kinderen krijgen, gezonde, mooie.
Dat zou je wel willen (en nog zo wat) – wie niet?

Maar wil je ook goed zijn, betrouwbaar, trouw, rechtvaardig, meedogend?

Bij alles wat we met graagte willen *hebben en klaarspelen* lijkt het zo te zien héél wijs vooral te verlangen naar wat we kunnen *zijn*.

In het programma De Verwondering vertelde een bijzondere vrouw haar boeiende levensverhaal. Opgegroeiend in een welgesteld hooggeschoold agnostisch milieu zocht en vond ze uitdagend werk bij de overheid, schopte het zelfs tot secretaris generaal op een ministerie. Maar de constante zware prestatiedruk leverde haar uiteindelijk een burn-out op. Dwalend langs allerhande geestelijke wegwijzers belandde ze op een krukje voor zen-meditatie. Daar bleef ze zitten, bekwaamde zich in onthechting van alle verlangens, kwalificeerde zich als gecertificeerd zen-leraar..., en realiseerde uiteindelijk haar droom: haar eigen zen-centrum in Friesland – een prestatie van formaat. Toen kreeg ze een ongeluk, zware operaties volgden, lange tijd revalideren. In de instelling waar ze verbleef bezocht haar regelmatig de lokale dominee. Op een dag nam die haar met krukken en al in de auto mee om een mooi kerkje in de buurt te bewonderen. De steun die hij haar bij het moeizame uitstappen bood wees ze resoluut van de hand, ze was zelf-redzaam. Zo hobbelde ze geheel autonoom het kerkje in. Er was een koortje aan het zingen. En toen gebeurde het: ze viel, viel niet letterlijk, ze viel in het licht, in dragend, vriendelijk licht. Daarna telkens terugkerend naar haar plaats des heils, leerde ze het woord ‘genade’ gebruiken. Het jaar na haar ‘val’ liet ze zich op Pasen dopen. Ze vertelt: “Ik was niet onthecht, ik was bevangen; met hart en ziel begeerde ik: hooggeacht zen-leraar te worden in mijn eigen spirituele centrum. Het was één grote ego-droom. Maar nu leer ik ‘liefde’ kennen en gemeenschap, daar deel ik in, doe eenvoudig vrijwilligerswerk, word een liefdevoller mens en gelukkiger, ik leer de ander ‘zien’, ik ontvang genadig mededogen...”

Ik denk dat we allemaal verlangen naar geluk. De wegen evenwel waarlangs we geluk zoeken zijn talloos, een wirwar van begeren, hunkeren, haken, grijpen, hopen, smachten, willen behouden wat je hebt, of iets nieuws.... Ons hart vol onrust, ons verlangen zeer verwarrend – welke droom blijkt een nachtmerrie, welk hunkeren is ijdel? Wat en hoe te verlangen?

De ervaring van o.m. die mevrouw de ex-zen-leraar wijst mij in de richting van ontvankelijkheid voor wat geschonken wordt, in de richting van ‘genade’. Langs weg en omweg kan mijn verlangen als in ‘n vuur uitgezuiverd en omgevormd worden, strompelend geleid worden naar een bron van beamende bevrijdende liefde, door die liefde gevuld en begeistert worden in ongezien vertrouwen ....

Het is moeilijk en slechts aarzelend te verwoorden, maar toch: deelhebben te mogen hebben aan de genadegave van onzelfzuchtig verlangen – daar gaat mijn hart eigenlijk naar uit; de woorden van Karel Eykman oprecht te mogen bijvallen: met hart en ziel verlang ik met Gods hulp die ander naast mij ten diepste te mogen bereiken, van mensen te kunnen houden – mijn blindheid op de vlucht gejaagd, mijn doofheid doorbroken – en zo mens worden.

Dit onzelfzuchtig verlangen naar én vanuit ontgrenzende liefde raakt mij ook in de hartstochtelijke verzuchting van Paulus in *Filippenzen* 3:5-11: alles wat voor hem krachtens zijn status, afkomst en identiteit ‘winst’ zou zijn heeft hij als verlies leren beschouwen – hij verlangt ‘Christus’ te leven: “Ik wil Christus kennen en de kracht van zijn opstanding ervaren, ik wil delen in zijn lijden en aan hem gelijk worden in zijn dood, in de hoop misschien ook zelf uit de dood op te staan”.

Deze woorden van Paulus komen mij slechts met de nodige beduchtheid over de lippen. En met niet minder huiver zing ik straks tot slot de ons door Augustinus geschonken woorden: “Veel te laat heb ik je lief gekregen... Proeven deed ik jou en sindsdien dorst ik..”. Wie ben ik dat ik ze in de mond mag nemen?

Maar eerlijk is eerlijk: dát, zò zou ik eigenlijk met hart en ziel willen verlangen..

Lijkt u dit wat?

Lied van weg en omweg

Die mij getrokken uit de schoot
mij mens genoemd hebt en geëigend
mijn ogen wende aan het licht
mijn voeten zette dat ik stond
mij hebt doen weten dat ik gaan kon,
dat ik zou komen waar Gij zijt

Die als ik neerzit aan de kant
van weg en omweg, moe en dorstig
mij overschaduw met uw Naam

Die toen ik neerlag in het stof
mij hebt omgeven met uw duister
dat geen gedierte mij verslond

Die ongezien mij trekt tot U
U zal ik ongezien vertrouwen
Laat mij niet over aan mijzelf

Die ongezien mij trekt tot U
U zal ik ongezien vertrouwen
Laat mij niet over aan mijzelf

(Vgl. Elia, 1 Kon 19)

Voorbeden

Eeuwige,
bron van licht en leven,
wij zijn hier bij elkaar in Jouw naam.
Jij die ons kent, wees onze wegwijzer
als we verlangen naar nog meer materie of succes,
zodat we daar niet in verdwalen,
zodat ons verlangen geen verleiding wordt
naar nog meer buitenkant.

Niemand is perfect
en al helemaal niet voortdurend,
dat weten we natuurlijk best.
En toch kunnen we zo in een verlangen blijven steken
dat we ontevreden worden als het niet lukt
wat we willen hebben.

Misschien verlangen we op een laag dieper
wel meer naar controle dan naar succes en geluk.
We zijn vaak zo bang voor verlies,
voor de werkelijkheid waar we geen antwoord op hebben
en we zijn zo bang om onze kwetsbaarheid daarin tegen te komen.

Wees een licht op ons pad
en vuur ons aan om te verlangen naar rechtvaardig zijn,
naar medemenselijkheid, kwetsbaar, eerlijk.

Inspireer ons om van onze imperfectie te houden
en geef ons moed om te zien wat er is
in plaats van te missen wat er ontbreekt.

Help ons ook om de verlangens en noden van anderen te zien
en om daar in vrede aan bij te dragen zover onze invloed reikt,
waarbij we Jouw licht handen en voeten geven
en een oprecht mens worden.

Laten we vooral verlangen naar Jou,
naar Jouw aanwezigheid in ons leven.
Wees onze vonk en onze voeding,
zodat we keer op keer lichterlaaie
naar Jou toe zullen branden,
in vrede, en liefde.

We bidden voor verbinding met elkaar, waar ook ter wereld,
hier in dit land, in deze stad, in dit huis,
opdat we blijven geloven in een rechtvaardige wereld
waar genoeg is voor iedereen,
waar we steeds opnieuw kunnen beginnen
vol hoop en moed
in het vertrouwen dat jij er bent,
zelfs als we niet zoeken.

We bidden in stilte voor wat ons zo ter harte gaat....

Amen

Stilte / muziek

Tafellied: Groter dan ons hart

Gij die geroepen hebt 'licht' en het licht werd geboren,
en het was goed, het werd avond en morgen, tot op vandaag.
Gij die geroepen hebt 'o mens' en wij werden geboren,
Gij die mijn leven zo geleid hebt tot hiertoe, dat ik nog leef.

Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart, die mij hebt gezien, eer ik werd geboren.

Gij die de liefde zijt, diep als de zee, flitsend als weerlicht, sterker dan de dood,
laat niet verloren gaan één mensenkind.
Gij die geen naam vergeet, geen mens veracht,
laat niet de dood die alles scheidt en leeg maakt,
laat niet de tweede dood over ons komen.

Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart, die mij hebt gezien, eer ik werd geboren.
Voor allen die gekruisigd worden wees niet niemand, wees hun toekomst ongezien,
voor mensen die van U verlaten zijn, voor allen die hun lot niet kunnen dragen,
voor hen die weerloos zijn in de handen van de mensen.
Voor uw naamgenoten in ons midden: vluchtelingen, vreemden, wees niet niemand.
Voor hen die kracht uitstralen, liefde geven, recht doen,
dat zij staande blijven in ons midden.

Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart, die mij hebt gezien, eer ik werd geboren.

Gij die tegen alle schijnbaar noodlot in ons vasthoudt,
Gij die vreugde schept in mensen,
Gij die het woord tot ons gesproken hebt dat onze ziel vervult;
laat ons niet leeg en verloren en zonder uitzicht,
doe ons opengaan voor het visioen van vrede
dat sinds mensenheugenis ons roept.

Verhaast de dag van uw gerechtigheid, zie het niet langer aan
dat her en der in deze wereld mensen gemarteld worden, kinderen gedood,
dat wij de aarde schenden en elkaar het licht ontroven.

Zoals een hert reikhalst naar levend water,
doe ons zo verlangen naar de dag dat wij, nu nog verdeelde mensen,
in uw stad verzameld zijn, in u verenigd en voltooid, in u vereeuwigd.
Gedenk uw mensen, dat zij niet vergeefs geboren zijn.

Omdat Gij het zijt, groter dan ons hart, die mij hebt gezien, eer ik werd geboren.

Woorden bij breken en delen

Immanuel, God met ons, kwam en komt in ons lichaam en bloed,
breekt en deelt zichzelf als brood en wijn voor hart en ziel
'Wees dus wat je ziet en ontvang wat je bent: zijn lichaam en geest' (cf. Augustinus)

Zegenwens (naar psalm 62)

Moge genadige zegen ons deel zijn,
Dat wij in de onrust van ons hart
De stem horen die ons toefluistert:

Wees stil, mijn zieltje, wees bij God.
Zet je niet schrap, laat hem, de rots
Hij komt op zachte voeten en luistert.

Wees stil, wees bij God.
Niet vergelden, niet oordelen zal hij,
Hij komt luisteren,
Hij wil begrijpen.
Vriendschap
Vrede

Slotlied

Veel te laat heb ik jou lief gekregen
schoonheid wat ben je oud wat ben je nieuw
veel te laat heb ik jou lief gekregen.

Binnen in mij was je, ik was buiten
en ik zocht jou als een ziende blinde
buiten mij, en uitgestort als water
liep ik van jou weg en liep verloren
tussen zoveel schoonheid die niet jij was.

Toen heb jij geroepen en geschreeuwd,
door mijn doofheid ben jij heengebroken.

Oogverblindend ben jij opgedaagd
om mijn blindheid op de vlucht te jagen.

Geuren deed jij en ik haalde adem,
nog snak ik naar adem en naar jou.

Proeven deed ik jou en sindsdien dorst ik,
honger ik naar jou. Mij, lichtgeraakte,
heb jij doen ontbranden. En nu brand ik
lichterlaaie naar jou toe, om vrede.